

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, petek 19. septembra 1941-XIX

Cena posamezni številki 0'60

## Iz italijanskega gospodarstva

Italijanski uradni list objavlja, da je dovoljen carine prost uvoz 4,1 milijona stotov celuloznega lesa pod pogoji, ki jih je predpisalo finančno ministrstvo.

Goriška mestna podjetja izkazujejo za lansko leto 0,68 milijona lir čistega dobička pri bilančni vsoti 18,94 milijona lir. Glavnica znaša 12,6 milijona lir. Elektra na 372.000 lir čistega prebitka, dočim je imel vodovod 60.000 lir primanjkljaja.

Cesto, ki veže Vipavsko dolino z Idrijsko kotlino, temeljito popravljajo v odseku med Colom in Godovičem. Dela hočejo končati še pred zimo.

V pregledu poklicne strukture prebivalstva navaja agencija Agit, da je bilo lani 4.039.239 nameščenecv in delavcev, od tega v industriji 1.538.321, v trgovini in denarnih zavodih pa 608.755.

Največja italijanska zavarovalnica je Narodni zavarovalni zavod, razen njega pa posluje še 87 domačih in 32 tujih zavarovalnic.

S pšenico je bilo lani posejano v Italiji 5.085.400 ha ter je dala žetev nad 74 milijonov stotov. Na 103.000 ha je bilo pridelano rži 1.523.000 stotov, ječmena pa 2 milijona 190.000 stotov na 203.000 ha. Ker so se dovolile posebne premije za boljše gojitev zemljišč in dalje kmetovalcem tudi razne davčne olajšave, pričakujejo, da se bo žitni pridelek Italije še dvignil.

Proizvodnja bombažne preje je v Italiji narasla od 178.444 ton v l. 1938. na 192.572 ton v l. 1939. Proizvodnja surovih tkanin je v istem času narasla od 95.754 na 97.534 ton, proizvodnja barvanih tkanin pa od 39.667 na 42.995 ton. Potrošnja bombaža v predilnicah je v l. 1935.—1939. padla od 1,69 na 1,31 milijona stotov, zato pa narasla potrošnja odpadkov in drugih snovi od 0,28 na 0,88 milijona stotov.

Lanske nove stavbe v Italiji so dale 126.859 stanovanjskih prostorov; to so trije prostori na 1000 prebivalcev. Med novimi stavbami je bilo 11.312 kmečkih poslopij.

Lesna proizvodnja je znašala od julija 1939 do julija 1940 blizu 2,2 milijona kubičnih metrov mehkega in 1,8 milijona kubičnih metrov trdega lesa, prejšnje leto pa je bilo vsega lesa blizu 3,5 milijona kubičnih metrov.

Proizvodnja cinka je močno narasla v zadnjih desetih letih. Leta 1936. je znašala 109.100 ton, leta 1938. pa že 200.848 ton. O lanskem proizvodnji še ni točnih podatkov, ugotovljen pa je znaten porast.

Poraba soli je znašala razen v Sardiniji, Siciliji in Zadru, kjer ni monopola na sol, lani 2,7 milijona centov. Na leto in prebivalca pride v toskanski pokrajini 6,98 kg, v puljski pa 7,64 kg soli.

Italijanska filmska industrija je dala letos do konca junija za izvoz 199 filmov v vrednosti 3,8 milijona lir, dohodki izposojnine za filme pa so znašali okrog 8 milijonov lir.

Produkcija radijskih aparatov je lani dosegla vrednost nad pol milijarde lir, l. 1937./38. pa 350 milijonov lir. Ta industrijska panoga šteje 54 obratov, v katerih je nameščenih nad 35.000 tehnikov in kvalificiranih delavcev.

Švedska bo dobavila Italiji po novi trgovinski pogodbi 170.000 ton celuloze namesto dosedanjih 130 tisoč ton.

## Zasebno zavarovalno pravo v Italiji\*

(Konec.)

Italijanska zakonodaja pozna dve glavni organizacijski obliki za zavarovalna podjetja: delniško družbo in vzajemne družbe (mutua), katere zadnje so normirane dokaj skromno v čl. 239. do 245. trgovinskega zakonika.

Znani Istituto Nazionale delle Assicurazioni posluje kot državni zavod; predstavlja eno največjih zavarovalnih podjetij na svetu. Po zakonu iz l. 1912. je bil uveden v Italiji državni monopol za življenjska zavarovanja; predvidena je bila desetletna prehodna doba, tako da monopol dejansko nikdar ni stopil v veljavo, ko je bil monopol po zakonu z dne 29. aprila 1923. ukinjen. Zaradi zaščite italijanskega narodnega gospodarstva uvedeni monopol po letu 1918. ni bil več potreben, ker je postal sedež glavnih dveh italijanskih zavarovalnih družb (Assicurazioni Generali [ust. 1832.] in Riunione Adriatica di Sicurtà [ust. 1838.]), to je Trst, del državnega ozemlja kraljevine Italije (gl. Gobbi, L'assicurazione in generale, l. 1938.). Državni zavarovalni zavod (Istituto Nazionale delle Assicurazioni) posluje odslej kot državni zavarovalni zavod; veliko se bavi tudi z življenjskim in zlasti ljudskim zavarovanjem in tvori letni čisti dobiček važno postavko v italijanskem državnem budgetu.

Glede zasebnega zavarovalnega prava v Italiji se lahko trdi, kakor velja to povsod, da zakonske norme glede veljavnega zavarovalnega prava ne podajo zanesljive slike o veljavnem, v praksi dejansko uporabljenem zavarovalnem pravu. Zakon daje samo glavne smernice za sestavo splošnih zavarovalnih pogojev, ki igrajo v zavarovalstvu tako veliko vlogo. Zakonsko zavarovalno pravo je prepleteno s splošnimi zavarovalnimi pogoji, ki predstavljajo v zavarovalstvu živo pravo.

Dokaj posrečeno je urejeno nadzorstvo nad zavarovalnimi podjetji po zakonu z dne 29. aprila 1923. in s poznejšimi spremembami in dopolnitvami.

## Nova zakonodaja:

Prav v kratkem (21. aprila 1942.) nastopi v kraljevini Italiji tudi na področju privatnega zavarovalnega prava nov pravni položaj. Novo zavarovalno pravo je kodificirano v običnem državnem zakoniku (Codice Civile)\*. Knjiga o oblikah, poglavje III, ki obravnava v 20. oddelku: »O zavarovanju« čl. 722. do 772. s tole porazdelitvijo:

1. splošni predpisi čl. 722. do 743.,
2. predpisi za škodno zavarovanje čl. 744. do 758.,
3. življenjsko zavarovanje čl. 759. do 767.,
4. pozavarovanje čl. 768. do 771.,
5. končne odredbe čl. 772.

Po členu 723. so dopuščeni kot organizacijski obliki za zavarovalno podjetje predvsem zavodi javnega prava — mišljen je predvsem Istituto Nazionale — ter del-

niška družba; v čl. 724. se omenja kot tretja organizacijska oblika: zavarovalno podjetje na vzajemni osnovi (mutua).

V ostalem se pa novo italijansko zavarovalno pravo deloma naslanja na nemško in švicarsko pravo. Po čl. 726. je predlagatelj — bodoči zavarovanec — vezan na ponudbo 15 dni, če je pa prej potrebna zdravniška preiskava, 30 dni. Predvidena je po čl. 731. polica »na račun onega, kogar se tiče« (per conto di chi spetta), katera vrsta police je zlasti važna za trgovsko zavarovanje in katero vrsto poznajo vse moderne zakonodaje na področju zavarovalnega prava, med drugimi tudi francoski zavarovalni zakon iz l. 1930. v čl. 10.

Prestroge se mi zde norme novega ital. zavarovalnega prava, ki obravnavajo pravne posledice neplačila v čl. 741. in 764. Po novem pravu je zavarovanec v tej točki premalo zaščiten. Čl. 772. našteva norme iz zavarovalnega prava, ki se v škodo zavarovancev ne morejo spremeniti in imajo tedaj značaj prisilnega prava.

Knjiga o delu (zadnja knjiga Codice Civile) obravnava v členih 480. do 482. na kratko zavarovalnice na vzajemni osnovi.

Pomorsko zavarovanje je urejeno v zakonu o plovbi z dne 27. januarja 1941. (Codice della Navigazione) v čl. 491. do 525., ki stopi ravnokar 21. aprila 1942. v veljavo. Dr. Anton Urbanc.

## Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

## Proračun

V sredo dopoldne je bil v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani občni zbor Zveze slovenskih zadrug za 33. poslovno leto. Otvoril ga je predsednik nadzorstvenega odbora Stanko Vrhovec, ki je pozdravil zastopnika Visokega komisarata dr. Puša, zastopnika kvesture g. Možana, predstavnika tiska ter delegate 66 zadrug, potem pa predlagal, naj izvoli skupščina za svojega predsednika dr. Draga Marušiča, podpredsednika upravnega odbora. Predlog je bil soglasno sprejet. Predsednik dr. Marušič je v svojem poročilu naglasil, da je Visoki komisarjat pokazal veliko razumevanje za združno delo. Zastopnika Visokega komisarata je naprosil, naj sporoči Visokemu Komisarju Eksc. Grazioliju zahvalo skupščine.

## Poslovno poročilo

je podal ravnatelj Fran Trček ter orisal predvsem novo stanje in delo Zveze, ki je obdržala v mejah Ljubljanske pokrajine od včlanjenih 395 zadrug 129 zadrug. Ugodnejše je premoženjsko stanje: od kreditov je ostalo v pokrajini 16 in pol, izven nje pa 11 in pol milijona, od vlog pa je v pokrajini 18 in pol, izven nje pa 15 in pol milijona. V splošnem so posli zadovoljivi, režijska pa je ostala nespremenjena.

Na pobudo Visokega Komisarja je bil ustanovljen združni svet, v okviru katerega delujeta Zveza slovenskih zadrug in Zadruga zveza, predvidena pa je namesto nekdanje Glavne združne zveze ustanovitev slične ustanove za Ljubljansko pokrajino. Zaradi premajhnega števila zadrug in štednje je prenehal izhajati »Združni vestnik«, ki ga nadomeščajo okrožnice, zadruga šola se bo pa nadaljevala, ker je obljubil za njo prispevek Visoki komisarjat.

Zveza ima zadrugam izven pokrajine več izplačati, kakor pa od njih terjati, ima pa tudi terjatve do bivše Jugoslavije v obliki vrednostnih papirjev, ki so popisani in blokirani, ter je pričakovati, da bodo priznani, kakor se je to zgodilo tudi po prejšnji vojni. Zveza lahko izvršuje svoje obveznosti, ker se stroški krijejo z dohodki.

za tekoče leto je bil sestavljen že za skupščino, ki bi se bila morala vršiti dne 7. aprila, zdaj pa je v glavnem že konsumiran. Pri stroških in dohodkih je znašal 630.000 din.

Predsednik nadzorstvenega odbora Vrhovec je ugotovil, da je računski zaključek pravilno sestavljen, da so krediti zavarovani in da je zvezino poslovanje v redu. Predlagal je, da se upravi podeli razrešnica. Ta predlog in vsa poročila je skupščina sprejela.

Sprejet je bil tudi pravilnik pokojninskega sklada za nameščence Zveze.

Zveza je bila od skupščine pooblaščen, da se lahko zadolži za 5 milijonov lir, da lahko sprejema toliko vlog, kolikor jih morejo članice naložiti, in da lahko podeli posameznim zadrugam največ po 2 milijona kredita. Upravni in nadzorstveni odbor pa sta bila pooblaščen, da smeta na skupnih sejah sklepati o vseh vprašanjih, katerih rešitev bo nujno potrebna zaradi reorganizacije združništva.

## Nadomestne volitve

zaradi odpadlih članov obeh odborov so bile izvedene takole: V upravni odbor so bili izvoljeni: Ivan Klun, industrijec, Ribnica; Engelbert Gangl, šolski nadzornik v p., Metlika; Anton Meden, posestnik, Begunje pri Cerknici; Jaka Špicar, posojilniški ravnatelj v p., Ljubljana; Ivan Lavrič, posestnik, Loški potok; v nadzorstveni odbor: Ernest Krulej, geometer, Ljubljana, Janez Kovačič, posestnik, Sodražica; Matija Brezovar, šolski upravitelj, St. Rupert na Dolenjskem; Hubert Tomšič, posestnik, Trebnje.

Po skupščini sta se oba odbora sestala zaradi konstituiranja in so bili izvoljeni: dr. Drago Marušič za predsednika, Milan Mravlje za podpredsednika upravnega odbora, Stanko Vrhovec za predsednika in Ivan Kocijančič za podpredsednika nadzorstvenega odbora.

Naročajte »Trgovski list«!

## Novost na letošnjem Ljubljanskem velesejmu

od 4. do 13. oktobra bo tudi to, da bo celo sejmišče odprto tudi zvečer. Razstavnih paviljoni bodo razsvetljeni in občinstvu dostopni do 21. ure. Veselični prostor z bogato pokušnjo domačih in italijanskih vin ter delikates kakor tudi gostinskimi obrati pa bo predvidoma odprt do pol 22. ure. Tako bo zvečer po popoldanskem delu vsakomur še mogoče ogledati si ves velesejem. Vstopnina ni višja od prejšnjih let in je določena na lir 4.—. Sejmska legitimacija za Ljubljancane pa L. 15.—.

## Trgovinske zveze med Romunijo in Bolgarijo

Pogodba o trgovinskem in plačilnem prometu med Romunijo in Bolgarijo je bila sklenjena letos 1. junija in je bilo določeno tudi obračunavanje v nemških markah pri nemški obračunski blagajni v Berlinu. Ta sporazum je zelo ugodno vplival na zunanjo trgovino obeh držav. Bolgarija bo med drugim uvozila v Romunijo 200.000 ovčjih kož, 10.000 ton antracita, 6000 ton pirita in 20.000 ton drv, dobila pa bo iz Romunije 40.000 ton petroleja, 26.000 ton bencina, 40.000 ton plinskega olja in 30.000 ton nafte.

## Madžarska bo dobivala baker in nikelj iz Grške

V začetku letošnjega leta je bilo med Madžarsko in Grško dogovorjeno, da bo Grška dobavljala Madžarski baker in nikelj v zameno za drugo blago. Vojska pa je te dobave preprečila. Sedaj je Madžarska ponovno začela pogajanja, da bi se te dobave omogočile. Grčija je na dobave pristala, če Madžarska poskrbi za prevoz blaga. Madžarska je sedaj sporočila grški vladi, da bo dala za prevoz blaga potrebne tovarne avtomobile na razpolago.

## Pridobivanje zlata v Romuniji

Med državami, ki pridobivajo zlato, je Romunija na 13. mestu, njen delež pri svetovni proizvodnji zlata pa je 0,36%. Na kontinentu pa je Romunija med najvažnejšimi producenti zlata. Leta 1939. je bilo pridobljenih 4777, lani pa 4052 kg suhega zlata. Pridobitev se je zmanjšala zaradi tega, ker so ležišča zlatih rud pri Baja Mare (zdaj Nagyanya) prišla pod Madžarsko. Z ekstrakcijo zlata se bavi zdaj v Romuniji 32 podjetniških družb in državno podjetje, ki je doseglo od vse lanske proizvodnje suhega zlata 18%.

## Slovaška industrijska proizvodnja

Po uradni cenitvi je znašala lani vrednost industrijske in obrtne proizvodnje na Slovaškem okrog 2 milijardi slovaških kron. Od tega pride na lesno industrijo 500 milijonov, na gradbeno industrijo 300 milijonov, na železno in kovinsko industrijo 160 milijonov, na tekstilno industrijo 120 milijonov, na industrije papirja, usnja in gumija 106,5 milijona, na kemično industrijo 70 milijonov, na strojno industrijo 47 milijonov, na elekrotehnično industrijo pa 20 milijonov. Na obrtno proizvodnjo pride 300 milijonov, na domačo obrt pa 10 milijonov slovaških kron.

## Kmetijske razstave na letošnjem ljubljanskem velesejmu

Letošnji Ljubljanski velesejem, ki mu je pokrovitelj Eksc. Vis. Komisar, ne bo samo industrijsko-obrtniškega značaja, marveč bo znan del posvečen tudi kmetijstvu. Ne glede na obsežno razstavo kmetijskih strojev in orodja italijanske in deloma tudi nemške produkcije, bomo videli 7 raznih kmetijskih razstav.

1. Lep pregled o italijanskem kmetijstvu bo podalo Kmetijsko ministrstvo v Rimu v pavilj. »M«.

2. Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine bo upoštevala današnje prehranjevalne razmere. Podala bo čim popolnejšo sliko današnjega stanja kmetijstva pri nas, smer za izboljšanje kmetijske proizvodnje in poudarila važnost našega kmetijstva za prehrano. Razstava bo imela tri glavne oddelke: Znanstveni in poučni del, praktični del in prehrano.

Praktični del bo obsegal glavne kmetijske proizvodne panoge, ki so važne za lastno prehrano, in bo imel odseke: poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo s pokušnjami dojenjskih in belokranjskih vin, mlekarstvo, čebelarstvo s prodajo medu, gozdna zdravilna in aromatična zelišča s pokušnjami raznih domačih čajev in zeliščnih likerjev, gobarstvo, male živali.

3. Federazione nazionale dei consorzi provinciali tra i produttori dell'agricoltura (Nacionalna zveza provincialnih združenj poljedelcev) iz Rima je zasedla 160 m<sup>2</sup> razstavnega prostora, kjer bo razstavila med drugim tudi razna semena, konopljo, vino, sadje, grozdje in sir.

4. Federazione Italiana dei consorzi agrari (Italijanska zveza poljedelskih združenj) iz Rima bo v posebnem velikem oddelku razstavila mimo drugega tudi razne kmetijske stroje in orodje, razna gnojila, sredstva za zatiranje sadnih in drugih škodljivcev, semena, razna živila, sadje in vino.

5. Sosedna Goriška pokrajina bo razstavila v svojem lastnem paviljonu. Velik del razstave soške zemlje bo posvečen kmetijstvu. Goriški poljedelci bodo pokazali svoje uspehe zadnjih 20 let. Razstavljeno bo sadje, sveže in kandirano, grozdje, vrtnarski pridelki Vipave, marmelada, mlečni proizvodi, vino, okrasno drevje in lepoto rastlinstvo.

6. Tudi pri nas so italijanska vina zelo cenjena. Zato bo gotovo vzbujala veliko pozornost obsežna razstava najboljših italijanskih vin, ki bo nameščena v prejšnji veliki sejmski restavraciji. Tam bodo vina občinstvu na pokušnjo, dobiti bo moglo tudi dobre mrzle prigrizke in točila se bo Meinlova črna kava.

7. Kakor italijanska vina tako so svetovno znane tudi razne vrste italijanskega sira. V posebnem oddelku na velesejmu bo prirejena razstava italijanske produkcije sira vseh vrst, ki se bo tudi prodajal. Vse to skupaj bo tvorilo impozantno revijo kmetijstva, kakršne na Ljubljanskem velesejmu še nikdar ni bilo. Prav gotovo bo vzbudila upravičeno zanimanje slehernega, zlasti pa našega kmetovalca.

barva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetločista srajca, ovratnike in manšete. Pere, sušili, monga in lila domače perilo

**tovarna JOS. REICH**

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

## Ureditve vinskega trga

Klasifikacija vin — Prijava žlahtnih vin — Obveznost pisanih pogodb — Nespremenjena maksimalna cena — Delež za destilacijo — Omejitve višanja cen.

»Il Commercio vinicolo« z dne 6. septembra t. l., št. 35, je objavil naslednjo odredbo:

»Odredbeni list« tajnika stranke objavlja z datumom 1. septembra: Osrednji odbor za nadzorovanje in ureditev cen je sprejel predlog Vinogradniško-vinarske in oljarske korporacije in določil pravila za ureditev vinskega trga ter kriterije, po katerih se bo treba ravnati pri klasifikaciji vina, pri ureditvi proizvodnje, pri ureditvi prodaje in pri ureditvi cen.

V zvezi s temi odloki je ministrstvo za kmetijstvo in gozdove izdalo uredbe, ki veljajo samo za vinsko kampanjo leta 1941/42. V pogledu klasifikacije se smatra kot »vino normalne porabe« vsak tip belega ali rdečega vina, kakršnega koli izvira in naziva, ki je bilo kakor koli pripravljeno, napravljeno, shranjeno ali prodano in ki je namenjeno za pijačo, za mešanje z drugimi vini ali za pripravljavanje drugih pijač.

Sladka filtrirana vina in tihi mošči se bodo po pričujoči ureditvi v vsakem primeru smatrali kot surovina za vina normalne porabe.

Izvrsta iz prednje klasifikacije so spodaj našeta vina, ki so predlagana kot žlahtna: Soave — Orvieto — Castelli Romani — Barolo — Barbaresco — Capri bianco (belo) — Capri rosso (rdeče) — San Severo bianco (belo) — Lambrusco di Sorbara. Izključena so tudi: vino »Chianti«, pridelano od podjetij, o katerih je razvidno, da so bila 10. avgusta 1941. včlanjena pri eni izmed dveh prostovoljnih obrambnih združenj, obstoječih v proizvodni coni; vina, ki jih Osrednji odbor za nadzorovanje cen po določenih pravih lahko proglasi kot pripadajoča k »žlahtni proizvodnji«; količine vin, določenih za proizvodnjo specialnih vin (kakor n. pr. Pinot, Riesling, Sauvignon itd.); peneča se vina, vermuti in aperitivi, pripravljene iz vina, ličerska vina, sekt, moškati, aleatska vina (aleatici), marsala, vino santo (sveto vino), mistelle, najmanj tri leta stara vina od trgatve leta 1938. in prej, koncentrirani mošči.

Zaradi ureditve proizvodnje »vina normalne porabe« je treba omeniti, da se kot taka morajo smatrati tudi vina, pripravljena z dodatkom starih vin, žlahtnih vin, koncentratov, sladkih filtriranih vin, tihih moštov ali vin, ki so bila izboljšana z enološkimi postopki, ako ne spadajo k prej omenjenim žlahtnim ali specialnim vrstam.

Dalje se določa, da bodo morala proizvodna podjetja predložiti pristojnim sindikalnim organizacijam dotične pokrajine prijavo količin žlahtnih vin, ki jih nameravajo pridelati pri letošnji trgatvi, ter morebitne zaloge istih vin v kletih.

Imenovane organizacije bodo potem, ko bo v »Odredbenem listu« fašistične stranke objavljen seznam vin, ki jih je po odloku smatrati za žlahtna, izdale proizvodnikom potrdilo o izvoru, iz katerega bo razviden naziv vina, kraj, kjer je bilo pridelano, razpoložljiva količina za leto 1941/42, količina in izvor grozdja ter ime proizvodnika istega, ako bi se vino napravilo iz kupljenega grozdja.

Grozdje in mošči, ki jih izdelovalci vina kupijo v svrhu izdelovanja žlahtnih ali specialnih vin, ki se ne smatrajo za vina normalne porabe, ne smejo biti predmet ustnih kupoprodajnih pogodb, marveč mora biti prodaja razvidna iz listine.

Pri prodaji vin katere koli vrste je prodajalec dolžan jamčiti kupcu bodisi glede točnega naziva vina, kadar ne gre za vino normalne

porabe, bodisi glede količine v posodi.

Prodajalec na drobno je dolžan poskrbeti, da je iz napisov na posodah z vinom jasno razvidno, kakšne vrste je vino, njegova točna količina in njegova cena pri prodaji potrošniku.

Pri prodajah količin nad 20 hektolitrov je obvezna pismena pogodba, ki mora vsebovati vse elemente za ugotovitev identitete prodanega vina, všteti vsebino alkohola v odstotkih, ki mora biti označena na posodah, v katerih je vino shranjeno in iz katerih se prodaja na drobno.

Pri žlahtnih vinih, ki se prodajajo v steklenicah ali posebnih posodah z maksimalno vsebino dveh litrov, mora biti na teh označeno ime proizvajalnega podjetja, naziv vina in označba občine, v kateri je bilo pridelano. V primeru, da se vina prodajajo v pletenkah ali sodih, morajo biti gornje označbe navedene na prodajnih listkih, na fakturah in na vsakem drugem dokumentu, spremljajočem blago, kakor tudi na posodah samih.

V primeru prekrška radi vključitve med žlahtna vina vin, o katerih bi se pa izkazalo, da so vina normalne porabe, se kaznuje dejanski imetnik osporovanega vina.

Pri prodaji vina na drobno mora biti potrošniku vedno na razpolago tudi vino normalne porabe, razen v javnih obratih, ki prodajajo izključno žlahtna vina v buteljkah ali steklenicah.

Cena vina normalne porabe (potrošnje) je določena na lir 23,50 za vsako stopnjo alkohola za hektoliter. Kakor znano, je treba od celotne proizvodnje vina odšteti določeno količino, namenjeno za destilacijo. Ta količina se je morala za vinski pridelek v l. 1941/42 določiti v izmeri 15 odstotkov celotne proizvodnje, pri čemer se odbije delež, ki pripada vinogradniku za potrošnjo v njegovi družini.

Da se čimbolj poenostavi operacije v zvezi s prevzemanjem vin, namenjenih za destilacijo, je Osrednji odbor za ureditev cen sklenil, da ne bo materialno kupičil deležev, kakor se je to delalo doslej, temveč je določil stalni delež znižanja na določeno ceno.

To znižanje, ki znaša lir 2,50 za vsako alkoholno stopnjo in hektoliter vina, bo treba odšteti v gotovini pri plačilu užitnine, ki je odmerjena povprečno na lir 25.— za hektoliter.

Zato je maksimalna cena vina normalne potrošnje najboljših vrste proizvajalcu vina določena na lir 21.— za vsako alkoholno stopnjo in hektoliter golega proizvoda, franko klet proizvajalca. Ta cena ostane nespremenljiva od 15. novembra 1941 do 14. novembra 1942.

Za vse nadaljnje prehode (poslovne transakcije) do potrošnika so bila določena naslednja maksimalna zvišanja, ki tudi ostanejo v veljavi ves čas od 15. novembra 1941 do 14. novembra 1942-XIX:

### KNJIGOVEZNICA LJUDSKETISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrake, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

1. trošarina in dodatne dajatve, ki se plačajo istočasno, davek na prihod (prvi prehod) na hektoliter lir... (je treba izračunati);

2. delež za destilacijo (vveden namesto materialnega kupičenja vina, določenega za destilacijo) na hektoliter lir 25.—;

3. stroški in dobički trgovcev, všteti kalo in obdelave — proti vrnitvi praznih posod —, obresti, riziko, davek na prihod (drugi prehod, na splošno urejen z abonma-jem): maksimalni delež pri hektolitr lir 90.—.

To zvišanje za trgovce je treba smatrati kot maksimalno in mora zagraditi biti primerno krajevnim razmeram ter ustrezati učinkovitim bremenom v zvezi z dobavami.

Na ta način izračunan ceni, ki velja za prodajo potrošnikom, so vštete vse odškodnine (nagrade) za transakcije z blagom med proizvajalcem in potrošnikom, všteti tudi prevozne stroške, ki se računajo po običajih, veljavnih na dotičnem trgu.

Zvišanja, določena pri neposrednih prodajah od proizvajalca do potrošnika v kraju proizvodnje, se znižajo za lir 60.— pri hektolitr, dočim pri prodajah izven kraja proizvodnje znižajo za lir 30.— pri hektolitr.

Ta zvišanja je treba smatrati kot maksimalna in morajo biti za-

to primerna lokalnim razmeram ter morajo ustrezati učinkovitim bremenom in sorazmerno znižanju, določenemu pri analognem deležu za trgovce.

Kakršni koli prekršek pričujočih uredb je kazniv v smislu zakona z dne 8. julija 1941-XIX, št. 645.

Za izvedbo te ureditve bodo pokrajinski odbori za nadzorstvo in ureditev cen poskrbeli za sestavo predlogov o maksimalnih cenah, ki naj veljajo za potrošnika, in sicer za hektoliter vina normalne potrošnje, in to v glavnih krajih dotičnih pokrajin, dočim se bodo morali pri žlahtnih vinih predlogi o cenah glasiti za proizvajalca vina na hektoliter, za potrošnika pa na liter, buteljko ali steklenico. Te predloge mora odobriti direktorij fašistične stranke, kateremu morajo biti predloženi najkasneje do 20. t. m.

Po gori omenjeni odobritvi bodo občinski odbori poslali zveznemu tajniku (faš. pokrajinskemu tajniku) dotične pokrajine predloge o cenah, ki naj veljajo pri prodaji na drobno na teritoriju, za katerega so pristojni. Te cene bo odobril zvezni tajnik.

Vse cene, ki jih določijo bodisi pokrajinski, bodisi občinski odbori, stopijo v veljavo dne 15. novembra 1941 in ostanejo nespremenjene do 14. novembra 1942.

## Žitni trg

»Südost-Echo« daje naslednji pregled o stanju na žitnem trgu jugovzhodne Evrope:

**Madžarska:** Po sedaj objavljenih uradnih žetvenih poročilih so bila žetvena dela in mlave zaradi dežja ovirana, a so se mogla vendarle dovršiti. Pridelek pšenične mlave je bil mnogokrat manjši kakor se je pričakovalo, vendar pa se more celotna žetev še označiti kot srednja. Kakovost zrn je večinoma dobra, pridelek slame pa srednji: **Koruzi** se razvija ugodno. Bolj kritično pa je s pozno sejano koruzo, ker ni za njen razvoj potrebne toplote. Po uradnih cenitvah bo pridelek koruze srednji.

**Romunija.** Po odredbi gospodarskega ministrstva je bila določena

mlevna kvota v razmerju 85% moke in 15% otrobov. Od moke mora biti 12% bele, 73% pa ljudske. Prodajna cena za Bukarešto je določena na 55 lejv za kg bele in na 15,50 leja za kg ljudske moke. Peki smejo prodajati samo kruh iz ljudske moke, kateri pa mora biti primešano 10 odstotkov ržene, ječmenove ali krompirjeve moke. Peka belega kruha je prepovedana.

**Bolgarska.** Pšenična žetev dobro napreduje. Bo boljša kakor lani. V severni Bolgarski je mlave večinoma že končana. Drž. direkcija za žitno trgovino je začela že nakupovati. Toplo in suho vreme v zadnjih tednih je zelo pospešilo razvoj koruze. V donavskih pristaniščih so že začeli nakladati letošnji pridelek.

## Gospodarske vesti

V Zagrebu se je ustanovila delniška družba »Albert«, ki bo predelovala konopljo. Potrebni stroji so v Nemčiji že naročeni. 60% delnic nove družbe je prevzel »Pogod«.

Nemško mlekarstvo se je ustanovilo v Osijeku ter bo med drugim organiziralo hrvatsko mlekarstvo na združni podlagi.

**Cigarete na Hrvaškem** so se podražile ter veljajo v bodoče naslednje cene za eno cigareto: »Drava« 0,35, »Ibar« 0,425, »Zeta« 0,50, »Morava« 0,55, »Neretva« 0,65 in »Drina« 0,70 kune.

**Na Hrvaškem** je dovoljen prost uvoz vsega blaga razen onega, ki je zavezan luksuznemu davku.

**Vsa sladkorna pesa na Hrvaškem** se mora oddati sladkornim tovarnam v predelavo. Samo ostanki, ki jih te tovarne ne morejo predelati, se smejo uporabiti za proizvodnjo špirta.

**Indeksi cen za živila** se je na Hrvaškem dvignil od 100% v septembru 1939 na 203,8% v avgustu 1941.

**Nova bencinska mešanica** na Hrvaškem ima 76% čistega bencina, 20% denaturiranega etilnega alkohola in 4% metilnega alkohola. Cena mešanice je bila zvišana od 8,25 na 12,70 kune.

**Med Hrvatsko in Slovaško** je bila podpisana pogodba o medsebojnih olajšavah na železnici.

**Beograjska policija** je prepovedala vsako naseljevanje v Beogradu. Vsi, ki so prišli v Beograd po 1. maju in nimajo tehtnih razlogov za bivanje v Beogradu, morajo mesto zapustiti.

**Vse zaloge ovčje volne** se morajo v Srbiji v 6 dneh prijaviti ter se mora nato v 8 dneh ponuditi Industrijski zbornici v Beogradu. Volnene preje pa ni treba prijaviti.

**Za zgraditev silosov za žito** na Hrvaškem je določen kredit v znesku 15 milijonov kun. Na Hrvatskem so zdaj samo 4 žitni silosi,

ki pa niso popolnoma dovršeni. Ti silosi so v Mostarju, Gospiću, Prijedoru in Bjelinu ter je v njih in raznih skladiščih prostora za 1925 vagonov žita.

**Romunsko gospodarsko ministrstvo** je ustavilo uvoz blaga skozi Djurdjevo, ker je železniška proga Bukarešta-Djurdjevo že preobremenjena.

**Med Češko-Moravsko in Madžarsko** je bilo dogovorjeno, da bo Češko-Moravska dobavljala Madžarski koks za živila. Ker pa Madžarska ni mogla iz raznih razlogov dobaviti Protektoratu goved in svinj v dogovorjeni višini, so narasle terjatve Češko-Moravske za koks na 20 milijonov Kč. Sedaj je bil sklenjen nov dogovor in bo dobavila Madžarska Češko-Moravski salame, gosja peresa in razne kmetijske proizvode.

**Krušne karte v Budimpešti** in okolici veljajo od 22. septembra, v nekaterih drugih madžarskih mestih pa so bile uvedene že prej. Pripravlja se enotno racioniranje kruha in moke ter bo najbrž to izvedeno tako kakor v glavnem mestu, kjer so za kruh določeni trije obroki: za težake 600, za druge fizične delavce 400, za vse ostale osebe pa 250 gramov dnevno ter na mesec po 2 kg moke za kuho. Racionirane so tudi testenine.

**Po nemškem vzgledu** tudi na Nizozemskem ni več dovoljeno, da bi izplačevalne delniške družbe več kot 6 odstotno dividendo. Če bi se ta izplačala, se obdači tako visoko, da gre ves presežek za davke.

**Letos v aprilu** ustanovljena švicarska paroplovna družba Suisse-Atlantique je zvišala svojo delniško glavnico od 100.000 na 1.000.000 švicarskih frankov.

**V Švici** se v oktobru prebivalstvu ne bo oddajalo milo.

**V Evropi** je 49,3 milijona radijskih sprejemnih aparatov.

**Kanadske avtomobilske tvornice** bodo smele prihodnje leto izdelati le 42.000 potniških avtomobilov, t. j. za 44% manj ko letos.